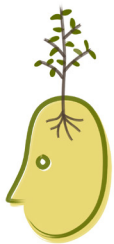

Irakurketa
errazean

Iruñeko landareak ezagutu

Esplorazio-ibilaldien gida

Asociación *Elkartea*

Reforestación
Nafarroa

Kolaboratzailea

Gobierno de Navarra Nafarroako Gobernua

Zer da esplorazio-ibilaldia?

Esplorazio-ibilaldia paseo bat da Iruñeko zuhaitzak eta landareak ikusiko ditugu. Zuhaitz eta landare mota bakoitzari espezie deitzen zaio.

Zein dira Iruñean aurki ditzakegun landare espezieak?

Iruñean landare **autoktonoen** eta exotikoen espezieak ditugu. Espezie autoktonoak zuhaitzak eta landareak dira hemen duela milaka urte bizi direnak, pertsonak baino askoz lehenago.

Bertako zuhaitzak daude:

- Makalak.
- Sahatsak.
- Zumarrak.
- Lizarrak.

Espezie **exotikoak** ez dira zona honetakoak. Pertsonak haziak eta landareak ekartzen ditugu beste eremu batzuetatik Iruñera.

Honelako zuhaitz exotikoak daude:

- Ginkoak.
- Magnoliak.
- Gereziondo japoniarra.
- Itzal-plataneroak.

Espezia exotiko bat
zonaren izaera aldatzen badu
espezie **inbaditzailea** da.

Nola aldatzen dute natura espezie inbaditzaile batzuk?

- Oso azkar ugaltzen dira.
- Hazi asko sortzen dituzte.
- Lurzorua substantzia toxikoekin aldatzen dute.
- Ez dute uzten beste landare batzuk hazten inguruan.
- Lur gutxiko lekuetan hazten dira

Zer ondorio dituzte espezie inbaditzaile batzuk?

- Hazten diren natura kaltetzen dute.
- Animaliak bizi diren zuhaitz eta landareak aldatzen dituzte.
- Lurrean bizi diren animaliak murrizten dituzte.
- Substantzia toxikoek eragina izan dezakete pertsonak jaten ditugun landare-laboreei.
- Inguruan ere kutsa dezakete ura.
- Erleek landare horiek jaten dituztenean, ezti mikatza sortzen dute eta kalitatea galtzen du.
- Intsektu batzuek erraztasunak eman ditzakete izurri bihurtzea.

Izurri bat animalia-multzo bat da erasotzen eta suntsitzen duela laboreak eta landareak.

Zer espezie inbaditzaile daude Iruñean?

Iruñean badira natura kaltetzen duten espezieak:

- Ailanto.
- Panpako belarra.
- Judasen zuhaitza.

Nola ezagutu espezie inbaditzaileak?

Espezie bakoitza bere enborraren, hostoen, loreen eta beste gauza batzuen bidez bereizten da.

Ibilaldi honetan, Ailanto ezagutzen erakutsiko dizugu

Nola ezagutu dezakezu Ailanto?

Banaketa

- Oso azkar ugaltzen denez, zenbait zuhaitz hazi dira elkarrekin lerro zuzenean

Enborra

- Enborra grisa eta leuna du gaztea bada, eta zimurtsua, heldua denean.
- Oso zur porotsua du hau da, zulo asko ditu oso txikiak.

Adarrak

- Adarrek kurba itxura dute eta gorriak dira gaztea denean

Hostoak

- Hostoak puntazorrotzak dira eta ertza laua da.
- Hostoek usain txarra dute. Usain mikatza dute.
- Hosto erorkorreko zuhaitzak dira. Hosto erorkorreko zuhaitzak hostoak galtzen dituzte udazkenean eta udaberrian hazten dira berriro.
- Hostoen kolorea aldatu egiten da, gorriak dira hazten ari direnean eta gero berdeak dira.

Loreak

- Loreak txikiak dira, kolore berdekoak, hori argia.
- Loreak taldeka hazten dira, eta mahats-mordo deitzen diote.
- Loreak usain txarra dute

Fruitua

- Ailantoaren fruitua hazi lau eta luzeak dira.
- Hazien kolorea aldatu egiten da, horia, laranja edo marroia izan daiteke.
- Luku handietan hazten dira eta udazkenetik udaberrira arte irauten dute.

Nola lagundu

espezie inbaditzailek egon ez dadin?

- Ez ekarri inoiz hazirik, landararik edo animaliarik beste leku batzuetatik.
- Ez landatu bertakoak ez diren espezieak.
- Abisatu espezie exotiko inbaditzaile bat ikusten duzunean.

Ikusi duzu Ailanto bat, nola abisatu?

Ailantoa ikusi baduzu edo ikusi duzula uste duzu, aplikazio honen bidez jakinaraz dezakezu:

iNaturalist.

iNaturalist aplikazioa erabiltzeko urratsak azalduko dizkizugu.

1. urratsa. Deskargatu aplikazioa

Aplikazioa **doan** da.

Telefono adimenduna edo tableta behar duzu eta interneterako sarbidea.

Kode hau eskaneatu dezakezu deskargatzeko.

2. urratsa. Erregistratu

Sortu kontu bat zure behaketak gordetzeko.

Oharrei **behaketak** deitzen diegu.

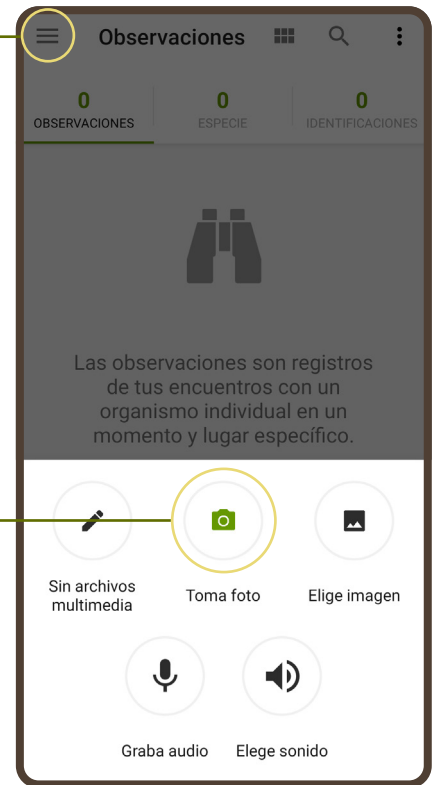
3. urratsa. Egin bat proiektu batekin

Sakatu barra paraleloetan goiko ezkerreko izkinatik.

Hautatu **Proiektuak** aukera eta bilatu:

Mapeo del ailanto
en la comarca de Pamplona.

Hautatu **bat** aukera.

4. urratsa. Behaketa bat sortzen du

Behaketen pantailan zure oharrak erregistra ditzakezu.

Argazki bat gehi dezakezu.

Zer janzten duzun edo zer janzten duzun ere esan dezakezu.

5. urratsa.

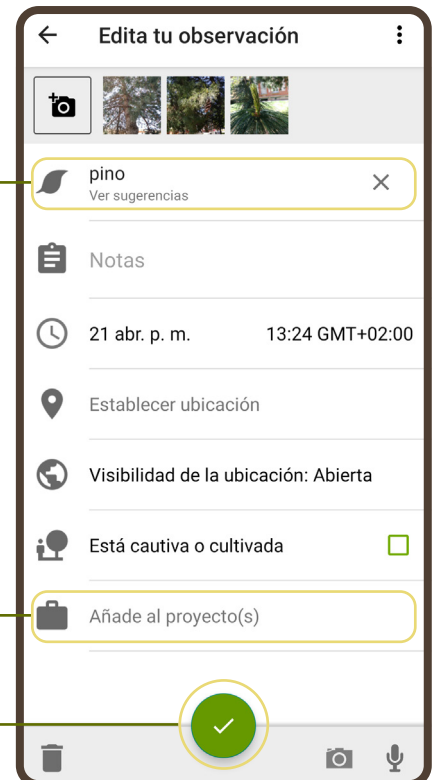
Proiektuari behaketa gehitzen dio

Proiektuari behaketa gehitzen dio Azken fitxan, 3. urratsean bat egin zenuen **proiektuari** buruzko behaketa gehitu dezakezu.

6. urratsa. Bidali behaketa

Sakatu **botoi berdea** bidalketa berresteko.

Listo, lagundu duzu ailantoa identifikatzen!

Pertsona askok ailantoa identifikatzen badute, errazagoa izango da agintariek neurriak hartzea espezie inbaditzaileak gutxitzeko eta natura zaintzeko.

Ezin duzu erabili iNaturalist aplikazioa?

Ailanto ikusi baduzu
eta zu jakinaraztea nahi duzu,
astelehenetik ostiralera deitu dezakezu
6etatik 8ak arte,
telefonora:
670 961 675

Postara ere idatz dezakezu:
asociacion@reforestacion-nafarroa.org

Eta informazio gehiago duzu webgunean:
reforestacion-nafarroa.org

